

**HYPOCREA MINUTISPORA B.S. LU, FALLAH ET SAMUELS – НОВИЙ ДЛЯ
УКРАЇНИ ВИД З НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ
„ГОМІЛЬШАНСЬКІ ЛІСИ”**

Прилуцький О.В., Акулов О.Ю.

Харківський Національний університет ім. В.Н. Каразіна, м. Харків, Україна

e-mail: oleg_pril@yahoo.com

Гіпокрейні гриби (Hypocreales Lindau) – один з найбільших за кількістю видів порядків у складі відділу Ascomycota Whittaker. У складі цього порядку представлені сапротрофні, фітопатогенні, зоопатогенні та мікофільні гриби, які відіграють надзвичайно важливу роль у природі та житті людини. Нажаль, видовий склад, поширення та екологічні особливості гіпокрейних грибів в Україні на сьогоднішній день досліджені недостатньо. Це в повній мірі стосується й великого роду *Hypocrea* Fr. (анаморфа *Trichoderma* Pers. ex Fr.), у складі якого в нашій країні досі виявлено лише 8 видів, деякі з яких відомі за одиничними знахідками.

Під час дослідження мікобіоти Національного природного парку „Гомільшанські ліси” у липні 2006 року на опалих гілках *Quercus robur* L. нами було зібрано зразки *Hypocrea* CWU (Myc-) 1909 та 1910. Мікроскопічне дослідження цих зразків, а також одержаних з них моноаскоспорових чистих культур дозволило ідентифікувати зразки як *Hypocrea minutispora* з анаморфою *Trichoderma minutisporum*. Вірність визначення було підтверджено провідним фахівцем з Європейських видів *Hypocrea* Вольтером Яклічем (W. Jaklitch), Інститут ботаніки, Університет м. Вена, Австрія. Через те, що раніше цей вид не було виявлено а ні на території України, а ні Східної Європи в цілому, нижче ми наводимо детальний морфологічний опис цього виду.

Hypocrea minutispora B.S. Lu, Fallah et Samuels, Mycologia 96(2): 335 (2004). Строми подушковидні чи розпластані (0,5-)0,7-2,0(-4,5) x 0,5-1,5(-3,0) мм, від блідо-рожевого до охряно-коричневого кольору. Рідко одиночні, частіше згруповані по 4-6. Поверхня строми гладенька, з невеликими бугорцями від отворів перитеціїв. Тканина строми КОН-негативна, навколо перитеціїв вона утворена багатограничними клітинами (“angular cells”) (1,5-)3,0-8,0(-13,0) μm , клітинні стінки 0,5-1,0 μm товщиною. Перитеції повністю занурені у тканину строми, близькорозміщені, овально-пляшкоподібні, (175-)150-280(-333) μm заввишки та (68-)100-200(-222) μm завширшки. Канал перитеція (52-)60-80(-114) μm довжиною. Тканина перитеціїв прозора чи трохи коричнювата, стає червоною під впливом КОН. Сумки циліндричні, (66-)75-100 x (3,5-)4,5-6,5(-7,5) μm , з апікальним апаратом на верхівці. Аскоспори прозорі; дистальні спори сферичні, (3,2-)3,7-4,7(-6,5) x (2,7-)3,5-4,5 (-5,5) μm , проксимальні сферичні та еліпсоїдальні, (3,5-)4,0-5,5(-6,7) x (2,2-)2,7-4,0(-5,5) μm .

Анаморфа даного виду – *Trichoderma minutisporum* Bisset, Can J Bot 69:2396 [1991] (1992) належить до секції *Pachybasium* клади *Pachybasioidea*. Вона характеризується розгалуженими конідіофорами з бічними відгалуженнями, що відстоять від головної вісі майже на 90°. Фіаліди зібрані у мутовки по 2-3, ампуловидні, (3,0-)4,5-6,7(-11,2) μm довжиною, (2,2-)3,0-3,7(-4,7) μm у найширшій частині та (1,2-)1,7-2,5(-4,0) μm біля основи; показник L/W= (1,0-)1,3-2,2(-3,6). Фіалідоносні клітини (1,7-)3,0-4,5(-8,5) μm . Конідії еліпсоїдні, (1,7-)2,5-4,0(-9,7) x (1,5-)2,0-3,0(-6,5) μm , L/W= (0,9-)1,1-1,5(-1,9) μm , зелені чи зеленуваті, з гладенькою поверхнею. Хламідоспори зазвичай відсутні, проте інколи можна зустріти термінальні або інтеркалярні хламідоспори, сферичні чи трохи подовжені, з гладенькою чи трохи горбистою поверхнею, (4-)5-11(-22) x (3-)5-10(-17) μm .

Через те, що вид *Hypocrea minutispora* було описано досить недавно, дані про його розповсюдження у світовому масштабі потребують додаткових досліджень.